

8.12.2014

POL-2014- 13929

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 28.10.2014 (OM 3/41/2014)

LUONNOSSUOJELU- JA YMPÄRISTÖRIKOSSÄÄNNÖSTEN TARKISTAMINEN

Oikeusministeriö on pyytänyt Poliisiammattikorkeakoululta lausuntoa luonnonsuojelu- ja ympäristörikossäännösten tarkistamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 51/2014).

Työryhmän mietintö on laadittu hallituksen esityksen muotoon.

Ympäristön turmelemisesta rikosnimikkeenä

Poliisiammattikorkeakoulu yhtyy mietintöön liitetyissä eriävissä mielipiteissä esitettyihin näkemyksiin ja perusteluihin rikoslain 47 luvun 1,2 ja 4 §:n muuttamisesta muotoon *ympäristön vaarantaminen (1 §), törkeä ympäristön vaarantaminen (2 §) ja tuottamuksellinen ympäristön vaarantaminen (4 §)*.

Poliisiammattikorkeakoulu tutkimuksessa¹ on tullut toistuvasti esille, että valvontaviranomaisetkin tulkitsevat ympäristön abstraktin vaarantumisen usein niin kutsutuksi *läheltä piti tilanteeksi*, josta ei ole tarkoituksenmukaista seurata rikosoikeudellista sanktiota. Osasyynä tähän lienee nykyinen rikosnimike, joka viittaa vaarantamisen sijasta toteutuneeseen ympäristön pilaantumiseen.

Ympäristön turmelemisen tunnusmerkistön selventäminen

Poliisiammattikorkeakoulu katsoo, että työryhmän esittämät pienehköt muutokset rikoslain 47 luvun 1 §:n kirjoitustapaan eivät olennaisesti paranna pykälän luettavuutta.

Huomattava taloudellinen hyöty törkeän ympäristön turmelemisen kvalifikaatioperusteena

Poliisiammattikorkeakoulu pitää työryhmän esitystä uudeksi rikoslain 47 luvun 2 §:n 1 kohdaksi tarpeellisena ja yhtyy työryhmän lainkohdalle esittämiin perusteluihin.

Poliisiammattikorkeakoulu katsoo työryhmän mietinnöstä poiketen, että rikoksella tavoiteltua taloudellista hyötyä laskettaessa tulisi ympäristöinvestoinneissa säästettyjen kustannusten lisäksi ottaa huomioon myös markkinoilla saavutettu

¹ Sahramäki, Iina & Kankaanranta, Terhi: Ympäristörikollisuuden torjunta ja valvonta Suomessa – kohti vihreämpää viranomaisyhteistyötä? Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 42. Tampere 2014.

kilpailuetu ja siinä tavoiteltu taloudellinen hyöty. Tällaista kilpailuetua olisi esimerkiksi jätemaksuja välttämällä tehty edullinen tarjous julkisten hankintojen tarjouskilpailussa. Hyödyn määrä olisi silloin tarjouskilpailun kohteena olevan hankintasopimuksen arvo.

Törkeän luonnonsuojelurikoksen lisääminen rikoslakiin

Poliisiammattikorkeakoulu kannattaa työryhmän esitystä uudeksi rikoslain 47 luvun 5 a §:ksi.

Poliisiammattikorkeakoulussa toteutetun, Suomen ja Ruotsin ympäristörिकosten torjuntaa ja tutkintaa koskevan tutkimuksen² mukaan törkeän luonnonsuojelurikoksen kriminalisointi on nähty Ruotsissa tarkoituksenmukaisena. Törkeän tekemuodon lisääminen myös vahvistaisi ympäristörिकoslainsäädäntöä ja ympäristörिकosten moitittavuutta kokonaisuutena. Samalla varauduttaisiin luonnonsuojelurikollisuuden mahdolliseen kasvuun tulevaisuudessa.

Lausunnon ovat valmistelleet Poliisiammattikorkeakoulun tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-osaamisalueen erikoistutkija Terhi Kankaanranta ja tutkija Iina Sahramäki.

Rehtori

Kimmo Himberg

Tutkimusjohtaja

Vesa Muttilainen

TIEDOKSI

Poliisihallitus

² Sahramäki, Iina & Kankaanranta, Terhi: Vihreämpää rajan toisella puolella? Vertaileva tutkimus ympäristörिकollisuuden torjunnasta ja tutkinnasta Suomessa. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 109. Tampere 2014.